

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE RESPINGERE

a sesizării nr. 49a/2013

pentru controlul constituționalității pozițiilor 123 și 124 din Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 945 din 20 august 2007 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice

CHIȘINĂU
6 decembrie 2013

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,

DI Aurel BĂIEȘU,

DI Tudor PANȚÎRU,

DI Victor POPA,

DI Petru RAILEAN, *judcători*,

cu participarea dnei Elena Lupan, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 4 noiembrie 2013,

înregistrată la aceeași dată,

Examinând preliminar sesizarea menționată,

Având în vedere actele și lucrările dosarului,

Deliberând la 6 decembrie 2013 în ședință închisă,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 4 noiembrie 2013, dnii Mihai Ghimpu, Gheorghe Brega, Valeriu Munteanu, Boris Vieru și dna Corina Fusu, deputați în Parlament, au adresat Curții Constituționale sesizarea pentru controlul constituționalității pozițiilor 123 și 124 din Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 945 din 20 august 2007 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autorii sesizării, pot fi rezumate după cum urmează.

3. La 20 august 2007, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 945 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice.

4. Anexa nr. 2 la Hotărârea nr. 945 cuprinde Lista bunurilor de stat supuse privatizării. Conform Anexei, printre bunurile care pot fi supuse privatizării au fost incluse la pozițiile 123 și 124 complexul de bunuri imobile, cu teren aferent – 2, 8465 ha, amplasat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 190, și complexul de bunuri imobile, cu teren

aferent – 2, 0485 ha, amplasat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 163. În complexele de bunuri imobile respective sunt amplasate Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie și Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă”.

5. În opinia autorilor sesizării, pozițiile menționate *supra* încalcă prevederile articolelor 1, 7, 9, 43, 59, 127 din Constituția Republicii Moldova.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 7 Separația și colaborarea puterilor

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 9 Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

[...]”

Articolul 59 Protecția mediului înconjurător și ocrotirea monumentelor

„Protecția mediului înconjurător, conservarea și ocrotirea monumentelor istorice și culturale constituie o obligație a fiecărui cetățean.”

Articolul 102 Actele Guvernului

„[...]”

(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

[...]”

Articolul 127 Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.”

7. Prevederile relevante ale Codului civil al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1107- XV din 6 iunie 2002 (M.O., 2002, nr. 82-86, art. 661), sunt următoarele:

Articolul 296 Bunurile domeniului public și bunurile domeniului privat

„[...]”

(2) Din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum și bunurile care, prin natura lor, sînt de uz sau de interes public. Interesul public implică afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface nevoile colectivității fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației menționate.

(3) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

(4) Bunurile domeniului public sînt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. Dreptul de proprietate asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz și nu poate fi dobîndit de terți prin uzucapiune.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice (M.O., 2007, nr. 90-93, art. 401) sunt următoarele:

Articolul 2 Noțiuni principale

„În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

proprietate publică - totalitate a bunurilor domeniului public și a bunurilor domeniului privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia;

bunuri ale domeniului public al statului – totalitate a bunurilor mobile și imobile destinate satisfacerii intereselor generale ale statului; (3) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

[...]

bun pasibil de privatizare - pachet de acțiuni, parte (cotă) socială, bun imobil distinct, încăperi nelocuibile, complex de bunuri imobile, teren, alte bunuri care se află în domeniul privat al proprietății publice;

listă a bunurilor supuse privatizării - listă, aprobată în modul stabilit, care include societăți comerciale cu capital public sau public-privat ale căror acțiuni sau părți sociale sînt pasibile de privatizare, întreprinderi de stat și municipale cu sau fără restructurare prealabilă, alte bunuri pasibile de privatizare;

[...].”

Articolul 10

Regimul juridic al bunurilor proprietate publică

„(1) Bunurile domeniului public fac obiectul exclusiv al proprietății publice. Circuitul civil al acestor bunuri este interzis, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) Bunurile domeniului public sînt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile, în particular:

- a) nu pot fi înstrăinate, nici prin privatizare sau depunere în capitalul social al unei persoane juridice;
- b) nu se pot constitui obiect al gajului sau al unei alte garanții reale;
- c) nu pot fi supuse urmăririi silite, nici chiar în cazul insolvabilității persoanei juridice care le gestionează;
- d) dreptul de proprietate asupra lor nu se stinge prin neuz;
- e) nu pot fi dobîndite de persoane fizice sau juridice prin uzucapiune.

(3) Bunurile domeniului public pot fi gestionate de autoritățile administrației publice centrale și locale, de instituțiile publice, de întreprinderile de stat/municipale și, în cazurile prevăzute expres de lege, de societățile comerciale.

[...]

(6) Actele juridice privind înstrăinarea sau dobîndirea, în folosul persoanelor fizice sau al persoanelor juridice cu capital privat, a bunurilor domeniului public, inclusiv prin privatizare, precum și actele juridice privind darea acestor bunuri în comodat persoanelor indicate sînt lovite de nulitate absolută.

[...].”

Articolul 13 Bunurile nepasibile de privatizare

„(1) Din bunurile nepasibile de privatizare fac parte bunurile domeniului public, patrimoniul persoanelor juridice de drept public, precum și:

- a) obiectivele care asigură capacitatea de apărare și securitatea statului, ordinea publică;
- b) obiectivele care fac parte din patrimoniul cultural național, înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, cu excepția celor stabilite de lege;
- c) valorile materiale incluse în rezervele de stat și în rezervele de mobilizare;
- d) obiectivele a căror activitate constituie monopolul statului;
- e) bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental;
- f) terenurile din fondul apelor, inclusiv terenurile de sub apele folosite în interes public, fondul forestier, fișile forestiere de protecție a apelor și cele din zonele sanitare, terenurile expuse riscului de alunecări;
- g) căile de comunicație, pasajele subterane pentru pietoni;
- h) oenotecile care, potrivit legislației în vigoare, fac parte din patrimoniul cultural național;
- h¹) publicațiile periodice „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”, monitoarele oficiale ale raioanelor, ale municipiilor și monitorul unității teritoriale autonome Găgăuzia, precum și publicațiile periodice publice incluse în lista bunurilor nepasibile de privatizare;
- i) alte bunuri care, potrivit legislației, fac obiectul exclusiv al proprietății statului sau al proprietății unităților administrativ-teritoriale.

[...].”

Articolul 22 Bunurile domeniului public și bunurile domeniului privat

„[...]

(3) Nu pot fi obiect al privatizării bunurile specificate la art.13 și nici bunurile imobile sau bunurile mobile pasibile de înregistrare de stat, dreptul de proprietate publică asupra cărora nu a fost înregistrat în modul stabilit de lege.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 1530-XII din 22 iunie 1993 privind ocrotirea monumentelor (M.O., 2010, nr. 15-17, art. 23) sunt următoarele:

„**Art. 1** - (1) Monumente sânt obiecte sau ansambluri de obiecte cu valoare istorică, artistică sau științifică, care reprezintă mărturii ale evoluției civilizațiilor de pe teritoriul republicii, precum și ale dezvoltării spirituale, politice, economice și sociale,

și care sînt înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (denumit în cele ce urmează *Registrul monumentelor*).

(2) Toate monumentele situate pe teritoriul Republicii Moldova fac parte din patrimoniul ei cultural și natural și se află sub protecția statului.

[...].”

„**Art. 7-** (1) Condiția exercitării dreptului de proprietate asupra monumentelor, inclusiv restricțiile stabilite prin prezenta lege, sînt obligatorii și se extind asupra tuturor subiecților dreptului de proprietate, indiferent de tipul de proprietate și de titlul juridic al deținătorului.

(2) Dreptul de a dispune de monumente de stat sub formă de bunuri imobile este exercitat de Parlament, de consiliile raionale, municipale, orășenești și comunale.

[...].”

„**Art. 52** - Organele puterii de stat și ale administrației de stat, întreprinderile, instituțiile, organizațiile, asociațiile, persoanele cu funcții de răspundere, cetățenii Republicii Moldova, cetățenii străini și apatrizii care nu respectă prevederile prezentei legi poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.”

10. Prevederile relevante ale Legii culturii nr. 413-XIV din 27 mai 1999 (M.O., 1999, nr. 83-86, art. 401) sunt următoarele:

Articolul 17 Patrimoniul cultural național

„[...]

(4) Privatizarea obiectelor și obiectivelor care alcătuiesc patrimoniul cultural național este interzisă.”

11. Prevederile relevante ale Hotărârii Parlamentului nr. 1531 din 22 iunie 1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor (M.O., 2010, nr. 15-17, art. 24) sunt următoarele:

Articolul 2

„Se aprobă Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (se anexează).

[...].”

REGISTRUL
monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat
[Municipiul Chișinău]

Nr. de înreg.	Localizare administrativă	Tip	Cronologie	Gen	Categorie
240.	Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 163	Complexul de clădiri ale spitalului de boli infecțioase, fondat de medicul Toma Ciorbă	1886-1932	Ist. Arhit.	N

12. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 945 din 20 august 2007 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice (M.O., 2007, nr. 131-135, art. 981) sunt următoarele:

Articolul 2

„Se aprobă:

Lista bunurilor proprietate de stat supuse privatizării, conform anexei nr.2;

[...]”

LISTA bunurilor proprietate de stat supuse privatizării

Nr. d/o	Denumirea bunului supus privatizării	Adresa
123.	Complex de bunuri imobile, cu teren aferent – 2, 8465 ha	mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 190
124.	Complex de bunuri imobile, cu teren aferent – 2, 0485 ha	mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 163

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

13. Autorii sesizării consideră că bunurile imobile indicate la pozițiile 123 și 124 din Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 945 din 20 august 2007, și anume complexul de bunuri imobile, cu teren aferent – 2, 8465 ha,

amplasat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 190, identificat ca Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie, și complexul de bunuri imobile, cu teren aferent – 2, 0485 ha, amplasat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 163, identificat ca Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă”, fac parte din domeniul public al statului, iar includerea acestora în lista bunurilor supuse privatizării încalcă prevederile articolelor 59 și 127 din Constituție.

14. În opinia autorilor sesizării, statul este obligat, prin prisma articolului 59 din Constituție, să întrețină și să ocrotească patrimoniul cultural, iar potrivit pct. 240 din Hotărârea Parlamentului nr. 1531 din 22 iunie 1993, prin care a fost aprobat Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, complexul de clădiri ale spitalului de boli infecțioase, fondat de medicul Toma Ciorbă, a fost atribuit la categoria de monument ocrotit de stat.

15. În același timp, în sesizare se invocă faptul că, potrivit art. 13 din Legea nr. 121 din 4 mai 2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice, din bunurile nepasibile de privatizare fac parte bunurile domeniului public, precum și obiectivele patrimoniului cultural național înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, cu excepția celor stabilite de lege.

16. În baza prevederilor legale existente, autorii sesizării susțin că respectivele bunuri incluse în Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 945 din 20 august 2007, fiind excluse din circuitul civil, nu pot fi înstrăinate.

B. Aprecierea Curții

17. Curtea reține că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. a) din Codul Jurisdicției Constituționale, controlul constituționalității hotărârilor adoptate de Guvern ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea remarcă faptul că articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul Jurisdicției Constituționale abilitază deputatul în Parlament cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

19. Curtea menționează că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

20. Curtea reține că sesizarea vizează controlul constituționalității pozițiilor 123 și 124 din Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 945 din 20

august 2007, prin care complexul de bunuri imobile, cu teren aferent – 2, 8465 ha, amplasat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 190, identificat ca Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie, și complexul de bunuri imobile, cu teren aferent – 2, 0485 ha, amplasat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 163, identificat ca Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă”, au fost incluse în lista bunurilor proprietate de stat supuse privatizării.

21. Curtea observă că, potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 1531 din 22 iunie 1993, complexul de clădiri ale spitalului de boli infecțioase, fondat de medicul Toma Ciorbă și situat în mun. Chișinău, pe adresa bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 163, este inclus în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat.

22. De asemenea, Curtea menționează că, în temeiul art. 13 din Legea nr. 121 din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, obiectivele care fac parte din patrimoniul cultural național, înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, nu pot fi supuse privatizării.

23. La fel, potrivit art. 17 alin. (4) din Legea culturii nr. 413 din 27 mai 1999, privatizarea obiectelor și obiectivelor care alcătuiesc patrimoniul cultural național este interzisă.

24. Concomitent, Curtea reține că pe data de 15 noiembrie 2013, în procesul examinării preliminare a sesizării, Guvernul a aprobat Hotărârea nr. 910 privind modificarea Anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 945 din 20 august 2007.

25. Potrivit prevederilor hotărârii menționate, pozițiile 123 și 124 au fost excluse din Lista bunurilor proprietate de stat supuse privatizării.

26. Curtea reține că prin excluderea prevederilor contestate, sesizarea depusă de autorii sesizării a rămas fără obiect și nu poate fi examinată în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se respinge* sesizarea privind controlul constituționalității pozițiilor 123 și 124 din Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 945 din 20 august 2007 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău,
6 decembrie 2013, nr. 18
Dosarul nr. 49a/2013*